

فراخوان رئیس جمهوری برای ارائه راهکارهای غلبه بر بحران آب

دولت با جدیت، بهبود مدیریت مصرف آب در کشور را در دستور کار خود قرار داده است.

در پیامی به همایش روز ملی آب انجام شد
فراخوان رئیس جمهوری برای ارائه راهکارهای غلبه بر بحران آب

دولت با جدیت، بهبود مدیریت مصرف آب در کشور را در دستور کار خود قرار داده است.

حجت الاسلام و المسلمین دکتر حسن روحانی رئیس جمهوری در پیامی به همایش بزرگداشت «روز ملی آب» که توسط محسن جلال پور رئیس اتاق بازرگانی ایران خوانده شد، با تأکید بر مطلب فوق افزود: در آستانه فرا رسیدن بهار، فصل تحول و شکوفایی، زیبایی‌های بی‌بدیل طبیعت، بزرگداشت روز ملی آب با حضور متخصصان این حوزه تلاشی ارزنده و فرصتی مغتنم برای پرداختن به یکی از چالش‌های اساسی در سطح ملی است.

در این همایش که در محل اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی ایران برگزار شد، رئیس جمهوری در پیام خود خاطر نشان کرد: آب، آبروی زمین و جان مایه حیات است و در کارگاه خلقت، آب، بن مایه آفرینش انسان و دیگر مخلوقات است.

وی با اشاره به اینکه بحران آب واقعیتی است که زندگی انسان معاصر را بویژه در خاورمیانه و از جمله ایران تحت تأثیر قرار داده است، ادامه داد: بشر امروز در مواجهه با این عنصر حیات بخش راه افراط را پیموده و با نگرش‌های سطحی و خودخواهانه در این عرصه،

نگرانی‌های جدی بوجود آورده است.

در این پیام با اشاره به این که دولت تدبیر و امید برای مدیریت این بحران از ابتدا فعالیت‌های عملی خود را از جمله با تشکیل «کمیته نجات» دریاچه ارومیه آغاز کرد و سپس با فعال سازی شورای عالی آب، تصمیم‌های اساسی برای حل مشکل آب‌های زیرزمینی و رفع کم‌آبی برخی از رودخانه‌های کشور از جمله زاینده رود اتخاذ کرد، ادامه داد: ورود دولت به مسائلی همچون حفظ حقوق بین‌المللی آبی کشور و سرمایه‌گذاری در مأموریت فراموش شده مهار آب‌های مرزی، از نتایج ملموس توجه به امر مهار، ذخیره و مصرف آب بویژه برای مناطق دور افتاده و کمتر توسعه یافته کشور است.

وی افزود: در راستای سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری، دولت همچنان با جدیت بهبود مدیریت مصرف آب در کشور را در دستور کار خود دارد و این اراده در مفاد لایحه برنامه ششم توسعه و اقدامات جاری دولت متجلی است.

رئیس جمهوری ادامه داد: بر این باورم که تحقق برنامه‌های دولت برای مدیریت بحران آب بعلاوه فرابخشی و فرازمانی بودن آن و آثاری که بر پیکره اقتصاد، اجتماع، محیط زیست و حتی امنیت کشور دارد، بدون مشارکت موثر همه بخش‌ها نتیجه بخش و منشاء اثر نخواهد بود.

وی افزود: انتظار دارم همه دستگاه‌های مسئول و بخش خصوصی ایده‌ها و راهکارهای خود را برای اجرای مناسب و موفق طرح تعادل بخشی آب زیرزمینی و ارتقای بهره‌وری آب ارائه کنند. دولت هم با همه توان آماده حمایت از بهره‌برداری از ظرفیت‌های موجود در این امر مهم است.

از سوی دیگر محسن جلال پور رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران هم در سخنانی با بیان اینکه در 11 ماهه نخست امسال حدود هفت هزار و 200 حلقه چاه بسته شده است، تأکید کرد: اگر بستن چاه‌های غیرمجاز با این سرعت پیش برود، زمان زیادی طول می‌کشد تا همه چاه‌های غیرمجاز بسته شود.

وی آب را مهمترین و محدودترین منبع تأمین نیازهای بشری یا به عبارتی دیگر حیات کره زمین دانست و گفت: برای اتاق ایران که وظیفه ذاتی آن، صیانت از فضای کسب و کار و رصد اتفاقات اثرگذار بر این فضا است، موضوع آب و مسائل آن اهمیتی ویژه

دارد.

رئیس اتاق بازرگانی ایران گفت: بحران آب نه تنها سرمایه گذاری های ما در بخش های کشاورزی، صنعت، اسکان و گردشگری را تهدید می کند، بلکه دورنمای گسترش بحران های زیست محیطی بر حول محور آب پایایی مناطق و سیل را به مخاطره انداخته است.

وی اضافه کرد: در اجرای قانون جدید فضای کسب و کار، اتاق ابتدا نسبت به ایجاد دفتر ساماندهی کشاورزی و آب و متعاقب آن از امسال مرکز ملی مطالعات راهبردی کشاورزی و آب اقدام و در چهار سال گذشته تلاش کرده است تا با بهره گیری از صاحب نظران، حضوری ملموس و جدی داشته و در مقاطعی توانسته اثرگذاری مثبتی با ارائه نظرات خود داشته باشد.

جلال پور از جمله این اقدامات را تحلیل اثرات مخرب و نامناسب طرح فدک بیان کرد که توسعه 2 میلیون هکتار اراضی جدید آبی را در دستور کار قرار داده بود.

وی افزود: پیش بینی تنش های حوزه زاینده رود، پیش بینی اثرات ناپایداری و تهدید کشاورزی استان خوزستان و ابراز نگرانی شدید از ساخت سد گتوند، پیش بینی و هشدار بروز بحران های زیست محیطی دریاچه ارومیه و پیش بینی اثرات ناگوار صدور پروانه برای چاه های غیرمجاز از دیگر اقدامات اتاق ایران مرتبط با حوزه آب است.

رئیس اتاق ایران گفت: شورای عالی آب تصمیم به تعادل بخشی آب های زیرزمینی در قالب 15 پروژه گرفته است، اما در اجرای این طرح تعادل بخشی مشکلاتی وجود دارد.

وی، پایین بودن سرعت بسته شدن چاه های غیرمجاز را یکی از موانع ذکر کرد و گفت: در 11 ماهه نخست امسال تنها حدود هفت هزار و 200 حلقه چاه بسته شده است که اگر بستن چاه های غیرمجاز با این سرعت پیش برود، زمان زیادی طول خواهد کشید تا همه چاه های غیرمجاز بسته شود. البته در این خصوص هنوز در کشور شاهدیم که چاه های غیرمجاز حفر می شود و شاید بتوان گفت سرعت حفر چاه های غیرمجاز بیشتر از بستن آنهاست.

نامبرده گفت: یکی از مشکلات دیگر این است که کنتورهای هوشمند نصب شده روی چاه های غیرمجاز اشکالاتی دارد و از دقت کافی برخوردار نیست.

وی افزود: برای حل معضل شوری مخزن سد گتوند و رفع تهدید و نگرانی های جدی شور شدن اراضی و مسیر رودخانه کارون هنوز تصمیم مشخص و قابل پذیرشی اتخاذ نشده است.

جلال پور با بیان اینکه در دولت هم اثری از فعال شدن دیپلماسی آب کشور مشهود نیست، ادامه داد: مشخص نیست چگونه و با چه مدلی به دنبال حل مساله تامین سهم زیست محیطی تالاب های انتهایی رودخانه های دجله و فرات خواهیم بود تا حداقل بخش اعظم مساله ریزگردها قابلیت کنترل پیدا کند.

وی گفت: همچنان تعیین سهمیه و تخصیص آب محیط زیست کشور فقط در حال گفت و گو است و نه تنها تالاب ها و محیط های آبی، بلکه بخش اعظم عرصه های طبیعی هم در معرض خشکسالی شدید قرار گرفته و همه نگران از دائمی شدن پدیده ریزگردها هستیم.

رئیس اتاق بازرگانی ایران تصریح کرد: باوجود آنکه گزارش های رسمی بخش آب کشور حاکی از کاهش حدود 50 درصدی روان آب های کشور (آب های سطحی) است، پروژه های سدسازی کماکان ادامه دارند و اثری از اصلاح رویکردهایی که بارها در مورد آب عنوان شده است، همچون اصلاح رویکرد به سمت نرم افزاری، اصلاح ساختار آب، اعمال مدیریت تقاضا و اعمال حکمرانی مناسب در صحنه آب کشور وجود ندارد.

وی افزود: بهره وری آب در همه بخش ها همچنان لازم است و معلوم نیست چگونه و چه موقع به آن پرداخته شده است؛ سیاست های مصرف آب در تولید انواع محصولات با بهره وری و بازدهی محصولات انطباق مناسب ندارد و علاوه بر آن اثری از اصلاح این سیاست ها مشاهده نمی شود و همچنین شروع به اجرای رویکرد سیاست آب مجازی در تولید محصولات با آب کمتر در داخل و حمایت از واردات محصولات با آب زیاد در برنامه ها ملموس نیست.

جلال پور افزود: توجه دولت به امر مهار آب های مرزی و استفاده از همه ظرفیت ها و امکانات در کنار توجه به توسعه آبیاری

تحت فشار در کنار ایجاد ستاد مدیریت بحران دریاچه ارومیه را می توان از اقدامات مفید و موثر دو سال گذشته برشمرد، اما دغدغه ها و نگرانی های بخش خصوصی از بحران آب از انتظاراتی است که بیش از پیش از دولت تدبیر و امید وجود دارد. آقای سرژ ناکوزی نماینده مستقر سازمان خواربار جهانی (فائو) در ایران هم در این همایش گفت: راهکار اصلی برای خروج ایران از چالش کمبود آب، تدوین و اجرای برنامه راهبردی حکمرانی پایدار آب است.

وی با اشاره به اینکه فائو و دولت جمهوری اسلامی ایران سابقه همکاری های مستمری را با هدف مدیریت پایدار منابع طبیعی کشور دارند، افزود: هرچند موفقیت های متعددی در قبال این همکاری به دست آمده، اما همواره سعی شده است تا با تقویت اثربخشی و پایداری همکاری های مشترک، چالش های اکولوژیک در حفاظت از منابع طبیعی مورد توجه قرار گیرند. ناکوزی افزود: افزایش جمعیت، عوامل محرک افزایش خودکفایی غذایی، شهرنشینی، توسعه اقتصادی اجتماعی در ترکیب با اثرات منفی تغییر اقلیم و کاهش قابل توجه کیفیت منابع آب، مهمترین عوامل تشدید کننده کمیابی آب در منطقه خاورمیانه هستند.

وی خاطرشان کرد: بخش کشاورزی اینک حدود 70 درصد منابع آب جهان و نزدیک به 95 درصد منابع آب بسیاری از کشورهای در حال توسعه را مصرف می کند و در این میان روند رو به رشد وقوع خشکسالی ها و افزایش شدت آنها در یک دهه گذشته، هشدار برای منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا است.

نماینده مستقر فائو در ایران گفت: به خطر افتادن بهره وری سامانه های کشاورزی با کاهش کیفیت منابع خاک، بیابان زدایی، افزایش شدت توفان های گردوغبار و افت معیشتی همراه شده است و خشکسالی در شرایطی که راهکارهای مناسب مواجهه با آن در سطح محلی، ملی و منطقه ای وجود نداشته باشد، می تواند بسیار مخرب باشد.

وی تاکید کرد: برنامه ریزی برای تخصیص منابع آب به صورت راهبردی، بررسی سیاست های بخش های آب، غذا و انرژی، هماهنگی آنها با یکدیگر و شرایط متاثر از تغییر اقلیم و کاهش ریسک خشکسالی و مدیریت آن در جهت بهترین استفاده از آب برای کشورها اهمیت بسیار زیادی دارد.

ناکوزی با بیان اینکه امروز رفع چالش کمبود آب در ایران به یک اولویت ملی تبدیل شده است، تصریح کرد: رشد جمعیت، تغییر اقلیم، افزایش نیازهای آبی و کاهش تامین آب از جمله مواردی هستند که فشار وارده به منابع آب کشور را افزایش داده است.

وی گفت: متوسط بارش 257 میلیمتری ایران که کمتر از یک سوم متوسط جهانی و قرار گرفتن در کمربند خشک و نیمه خشک زمین با دمای متوسط 17 درجه سانتیگراد، سبب قرار گرفتن ایران در دسته کشورهای با تنش آبی شده به طوری که میزان آب تجدیدپذیر آن در 15 سال گذشته به یک سوم متوسط جهانی کاهش یافته است.

نامبرده خاطر نشان کرد: برای رسیدگی به این چالش ها، فائو بعنوان یک نهاد تخصصی از سال 2013 میلادی ابتکار عمل کم یابی آب (WSI) را تاسیس کرد که نخستین نتیجه آن تدوین راهبردهای مشارکتی منطقه برای مدیریت پایدار آب در بخش کشاورزی در منطقه غرب آسیا و شمال آفریقا بوده است.

وی یادآور شد: راهبرد مشارکت منطقه ای برای کمک به کشورهای منطقه با هدف شناسایی و تنظیم سیاست ها، ساختار حکمرانی، سرمایه گذاری ها و اقداماتی که بصورت پایدار منجر به بهبود بهره وری می شوند چارچوبی را فراهم می کند و از سال 2016 ایران بعنوان یکی از کشورهای نقطه تمرکز این ابتکار عمل انتخاب شده است.

نماینده مستقر فائو در ایران بیان کرد: سرمایه گذاری در مدیریت موثر منابع آب برای توانمندسازی جوانان محلی و تقویت بخش کشاورزی و روستایی به این منظور ضروری است. وی گفت: رویکرد فائو کمک به جمهوری اسلامی ایران برای دستیابی به امنیت پایدار غذایی و بهبود بهره وری بخش کشاورزی در کنار پرداختن به چالش کمبود آب و حفاظت از منابع طبیعی کشور است و دستیابی به این مهم با پیاده کردن برنامه راهبردی برای حکمرانی پایدار آب با همکاری بخش خصوصی امکان پذیر است.